

ПОВРАТАК СЕВЕРНОГ ДЕЧАКА ОПНОКРИЛЦА

Саша Радоњић

Замишљам да ми је хладно.

Огрнут шареним ћебетом, као неки излапели поглавица, хукћем у врхове прозеблих прстију.

Зашто ми је хладно? Нема плина, а струја је скупа?

Хладно је зато што замишљам да сам сиромашнији него што стварно јесам.

Потребно ми је да осетим хладноћу зато што пишем о њему: Кларенсу, средовечном библиотекару и пасионираном скупљачу муштикли што живи у малом граду на северу. Кларенс - бледуњав портрет, савршенство просечности, довољно успешан и напредан, једном речју - задовољан. Развија се лепо и постепено као свака биљка у свом природном амбијенту: дакле градић са много бројним магловитим данима и алејама стогодишњих стабала дивљег кестена - питом, помало романтичан.

Недеља пре подне. Магла која се подигла са оближњег језера, и упутила, вероватно некамо другде, поново је ухваћена у мрежу циновских крошића дивљих кестенова. Кларенс, у белом мантилу, као каква утвара, полако крстари сасвим опустелим улицама, упражњавајући свој редовни недељни ритуал: сат времена штетње за време које, готово сигурно, никога неће срести. Привилегија некога ко живи у заиста малом месту. У корену ове пасије Кларенс је препознао унутрашњу потребу да се осети јединим становником града, што значи његовим господаром.

Овај пут се, ипак, сусрео са неким. Био је то младић чијег имена није могао да се сети, а који је некада, са својом породицом живео у суседној кући. На уском тротоару, затрапаном неочишћеним петогрстим лишћем и бодљикавим плодовима дивљег кестена, мимошли су се без поздрава. Само један оптужујући, брз и добром меморијом наоштрен, младићев поглед. Кларенс се јетко осмехнуо, присећајући се како је младић, док је био деčak стекао ружну навику да се завлачи на таван, превреће по тамо одложеним старим књигама и на крају учини нешто сасвим бизарно: одабере једну књигу, отвори је и помокри се на њу. Коначно починилац је ухваћен на делу и Кларенс му је запретио да ће га својим штапом зачарати и претворити у репатог деčaka опнокрилица, са зечијим ушима и кокошјим грудима. Тада, накнадно размишљајући о својој претњи, Кларенс је закључио да је претерано апстрактна, егзотична и да неће постићи жељени ефекат. Ипак, деčак никада није поновио своје неваљалство, а упућени поглед је сведочио да су њени ожиљци много дубљи но што је Кларенс могао слутити. Како ли се само звао?

На овом месту сам застао; зато што бих желео да ми је хладно; зато што ћу једино тако моћи разумети све што се догађа Кларенсу. Заправо хладно ми је и радо бих попио шољу врућег Руског чаја. Али увек када пишем, кухиња ми изгледа бесконечно далека, а пут до ње препун скривених опасности што вребају на сваком од четири корака.

Наставио је Кларенс своју штетњу, запитан 'какав човек се могао формирати од деčaka који је обожавао да мокри по књигама?' Тек сада, након толико година, чинило му се да у правом светлу види тај чин, гнusan и застрашујући, упркос чињеници да је његов виновник био тек дете. Чак му се и младићева недељна штетња по магли, иако је могла имати исти смисао као његова, учинила сумњива, помало и злобобна. Нагло се окренуо на пети и брзим корацима упутио за њим.

Недуго потом га је сустигао, заправо га није још могао видети, али лупкање потпетицама о асфалт тротоара дошантаваше да је младић, не више од петнаестак метара испред Кларенса. Крај у коме су се налазили је представљао већ периферију града, и магла је бивала све гушћа, готово лепљива. Кларенс је схватио да мора још смањити растојање, ако не жели да изгуби траг своје 'ненадане дивљачи'. Кажем 'дивљачи' јер је средовечни библиотекар, све дубље тонуо у ковитлаце заводљиве роле бескомпромисног, чак крвожедног ловца, убеђен, сасвим убеђен да ће младић ухватити на делу!

Али ком делу? И како ли се само зове?

Свакако то мора бити нешто јако лоше, достојно човека

који је израстао из деčaka што мокри по отвореним страницама књига. Само да му не умакне!

Коначно, гоњени младић скрену у један сокак и уђе кроз капију иза које се налазила Кларенсу добро позната кућа, али кућа која је морала да буде у другој улици и, забога, другом - много већем граду! Мислима му је протутња торнадо збрканих сећања, остављајући иза себе безнадежно празан простор, налик леденој, поларној пустини. И Кларенсу је одједном постало неиздржivo хладно; доња вилица му се тресла, кочила, стопала трнула, прсти модрили. Као хипнотисан кренуо је за младићем уским степеницама до поткровља куће. Нашао је испред затворених врата спустио се на колена и провиро кроз кључаоницу. Соба у поткровљу је наликовала кајити неке ренесансне каравеле и била му, као и кућа, сасвим знана. За писаћим столом, погнут над једном књигом, седео је младић и повлачећи снажно димове цигарете из уста кратке црне муштике, гласно читав стихове:

Не можеш више бдeti, легла си

у travи омамљена и све тежа.

*Над топлом земљом је дубока ноћ,
једва те видим и како си промењена
у тмном даху младих биљака.*

*Смерно те примам, слатка обамрlostи,
падам на колена, веран дивљини,
моје су руке нашле твоје затворене очи,
о безумна туго ватре у даљини,
о тихи складу чуда у тој тмини.**

Промрзао и ошамућен лепотом и дубином стихова које је некада знао наизуст, Кларенс је отворио врата, ушао у кајиту и гушћи се од узбуђења промуцао:

- Како ти је име?

Младић, тек мало подиже поглед, угаси пикавац и тихо, али разговетно и некако самилосно одговори:

- Кларенс.

- Господе, па где си био до сада? Већ сам те скоро сасвим заборавио и све ми се некако, с годинама, збркало!

- А шта ти мислиш га си сам био? Тамо, далеко на северу, где већ живе репати деčаци опнокрилица са зечијим ушима и кокошјим грудима.

- Измишљаш, опет измишљаш и лажеш!

- Заиста? А шта је онда ово?

Младић се сагну и испод столице на којој је седео извуче врх свог загасито сивог репа.

- А сада, ако не желиш да те зачарам и претворим у средовечног библиотекара и колекционара муштикли у малом магловитом граду, ако нећеш да се задавиш масним залогајем сопственог страха, склопи очи и учини оно што сви жудимо да видимо - помокри се на неку од ових књига.

* стихови Е. Коцбека у препеву Т. Детичек Вујасиновић